

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 38/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, temporär ändring av 13 kap. 6 § i arbetsavtalslagen och upphävande av 7 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 oktober 2014 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, temporär ändring av 13 kap. 6 § i arbetsavtalslagen och upphävande av 7 kap. 3 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 198/2014 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att grundlagsutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Kirsti Haapa-aho, arbets- och näringsministeriet
- professor Pentti Arajärvi
- professor Raija Huhtanen
- professor Toomas Kotkas.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras i fråga om bestämmelserna om lönesubvention.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

I motiveringen till lagstiftningsordningen konstateras ändringarna av bestämmelserna om lönesubvention hänföra sig till bestämmelsen i

18 § 2 mom. i grundlagen om att det allmänna ska främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Att äldre personer och ungdomar placeras i en bättre ställning än den övriga befolkningen när det gäller den maximala varaktigheten för lönesubventioner granskas i ljuset av jämlikhetsbestämmelserna i 6 § i grundlagen. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom grunderna för beviljande av lönesubvention kommer att förändras avsevärt, anser reger-

ingen ändå att det är önskvärt att grundlagsutskottet utlåtande begärs.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Enligt den föreslagna undantagsbestämmelsen i 7 kap. 9 § 5 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska lönesubvention kunna beviljas för högst tio månader för att anställa en person som är under 30 år och som har varit arbetslös mindre än ett år. Den maximala varaktigheten för lönesubvention för de som varit arbetslösa mindre än ett år är sex månader. Undantaget ska enligt förslaget gälla i två år. Den föreslagna bestämmelsen innebär därmed att personer under 30 år som har varit arbetslösa minde än ett år har möjlighet att beviljas lönesubvention längre än andra som har varit arbetslösa mindre än ett år.

Enligt undantagsbestämmelsen i 3 mom. 1 punkten i samma paragraf kan en person som har fyllt 60 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader omedelbart före beviljandet av lönesubventionen beviljas lönesubvention för högst 24 månader. De som fyllt 60 år kan alltså få lönesubvention under längre tid än andra arbetslösa. Dessutom kan subventionen för dessa personer enligt förslaget i praktiken vara permanent utan arbetslöshet mellan subventionsperioderna.

De föreslagna bestämmelserna placerar personer under 30 år och personer över 60 år i en bättre ställning med avseende på maximitiden för lönesubvention. Bestämmelserna är därför betydelsefulla med tanke på det som föreskrivs i 6 § 2 mom. i grundlagen om att ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av ålder.

Grundlagsutskottet har när det gäller arbetsmarknadslagstiftning ansett att det rådande läget i fråga om ungdomsarbetslöshet vid sidan om vissa andra faktorer är ett godtagbart skäl för särbehandling av personer under 25 år när det har gällt att ställa strängare krav för arbetsmarknadsstöd till ungdomar (GrUU 46/2002 rd, s. 6/I, GrUU 17/1996 rd, s. 2-3). På motsvarande sätt har utskottet ansett målet att förebygga förlängd

arbetslöshet genom att främja särskilt nytexaminerade ungdomars placering på arbetsmarknaden under den pågående recessionen vara ett godtagbart skäl för att ge personer under 25 år bättre möjligheter att få visstidsanställningar. Med avseende på bestämmelsen om förbud mot särbehandling anser utskottet att bestämmelsens korta giltighetstid är en förmildrande omständighet. Också att arbetsmarknadslagstiftningen med ungdomar i allmänhet avser personer under 25 år (GrUU 11/2010 rd, s. 2-3) utgör en förmildrande omständighet. Utskottet har emellertid förutsatt att regeringen i samband med lagstiftning av det här slaget med hjälp av statistik eller andra klart verifierbara metoder presenterar de grunder som den anser gör särbehandling på grund av ålder godtagbar i ljuset av 6 § i grundlagen (jfr GrUU 11/2010 rd, s. 3/I, GrUU 27/2009 rd, s. 2-3 och GrUU 46/2002 rd, s. 6/I).

I motiveringen till propositionen (s. 47) hänvisas till Statistikcentralens arbeidskraftsundersökning. Enligt den har arbetslöshetsgraden i de yngre åldersgrupperna under de senaste åren varit betydligt högre än i andra åldersgrupper. Framför allt när det gäller personer under 25 år är skillnaden statistiskt signifikant. Däremot är skillnaden i arbetslöshetsgrad mellan åldersgruppen 25—29-åringar (9—10 procent) och de äldre 5-årsgrupperna (5—7 procent) inte lika tydlig. Skillnaden är betydelsefull i den bemärkelsen att förebyggande av ungdomsarbetslöshet kan betraktas som godtagbart skäl för den positiva särbehandlingen. Ett annat skäl är strävandena att få de nytexaminerade i åldersgruppen placerade på arbetsmarknaden. Det är fråga om en temporär reglering och den maximala varaktigheten för subventionen är relativt sett inte särskilt mycket längre än för andra grupper.

De äldres andel av de långtidsarbetslösa är i ljuset av de statistiska uppgifterna betydande. Enligt motiveringen till propositionen utgjorde

de som hade fyllt 60 år cirka 65 procent av de äldre som varit arbetslösa längre än ett år och över 70 procent av dem som hade varit arbetslösa utan avbrott längre än två år. Att sysselsätta personer över 60 år är betydligt svårare än att sysselsätta andra åldersgrupper, och därför finns det enligt utskottet klart godtagbara skäl för att

tillåta en långvarig lönesubvention i fråga om dem.

Ställningstagande

Grundlagsutskottet anser

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 11 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Anu Urpalainen /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Markus Lohi /cent
Tom Packalén /saf

Vesa-Matti Saarakkala /saf
Kimmo Sasi /saml
Tapani Tölli /cent
Harry Wallin /sd
ers. Sampsa Kataja /saml
Lea Mäkipää /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Petri Helander.